

Dopisy – úvod

Při organizování první výpravy k jeskyni „Moonshaft“ na Slovensku, napsal Josef/Antonín Horák celkem pět dopisů adresovaných Donaldu Richmondovi. Z toho čtyři dopisy představují dosud v celku nepublikovaný soubor, který dokumentuje logistické, finanční i osobní aspekty příprav expedice v létě a na podzim roku 1970. Korespondence uvádí nejen praktické kroky spojené se získáním fotografií a náčrtu maskovaného vstupu¹, ale i osobní motivace, zdravotní omezení autora i jeho obavy z případného trestního stíhání v tehdejší Československu.

Zdrojem fotokopí čtyř dopisů je Theodor Phillips, který materiál zaslal e-mailem. Na všech fotokopích je patrné, že se jedná o druhou průklepovou kopii (carbon copy), kterou si Horák ponechával pro své vlastní potřeby. Na papíře je výrazně viditelný otisk středového podávacího válce psacího stroje – typický mechanický znak starších uhlíkových kopií. Tento detail potvrzuje, že dopisy nejsou pouze jednorázovými sděleními, ale součástí archivovaného osobního fondu, což zvyšuje jejich informační hodnotu.

Pro lepší přehlednost níže uvádím datumové řazení (včetně nedoloženého dopisu, na který se Horák odkazuje ve svém druhém dopisu a který tak označuji jako Dopis 0.

- **Dopis 0:** 14. července 1970 – dopis Donaldu Richmondovi, Horák zpětně avizuje, že v tomto dopise způsobil chybu v dataci v obsahu dopisu: -únor 1940 místo únor 1948. Z kontextu se lze domnívat, že v chybějícím dopise Horák popisuje svůj útěk do USA, i když je pro mne obtížně pochopitelné proč na opravě tohoto detailu lpí, když je to absolutně mimo rozlišovací schopnost běžných Američanů?

- **Dopis 1:** 21. července 1970 – dopis Karlu Matouškovi s instrukcemi k oslovení Jurka.

- **Dopis 2:** 21. srpna 1970 – průvodní dopis Donaldu Richmondovi s kopií Dopisu 1 a osobními poznámkami.

- **Dopis 3:** 14. září 1970 – dopis Karla Matouška Tonymu (zahrnut do souboru jako součást chronologické korespondence).

- **Dopis 4:** 20. září 1970 – aktualizací dopis Donaldu Richmondovi po obdržení odpovědi od Matouška.

Všechny dopisy vykazují vysokou vnitřní konzistenci a logiku. Chronologická návaznost je bezchybná. Žádné časové rozpory, žádné zásadní logické myšlenkové chyby ani samopopření argumentů nebyly zjištěny. Osobní tón, opakování klíčových motivů (Jurek, Slávek, sníh, „Moonshaft“) a praktické detaily tvoří ucelený a koherentní příběh.

Přesto je žádoucí, upozornit na některé „překlepy“ a zjevnou kontradikci při financování expedice. V Dopisu 1 Horák výslovně uvádí, že „important among my US friends wish to explore that virgin cave ... don't mind the expense“, čímž vytváří dojem, že americkým přátelům na nákladech nezáleží a že jsou ochotni hradit všechny náklady na přípravy. Ve druhém dopise (Dopis 2) však tentýž autor píše, že „if I should have to spend the money for my eyes we will have to try to earn what Jurek is to receive by 'speaking' ... we should

---

¹ Je těžko uvěřitelná situace, aby Horák nakreslením jednoduché mapy vstupu do jeskyně z místa nejbližší vesnice pověřoval dopisem Karla Matouška, když sám Josef/Antonín byl na místě dříve přítomen!

bother nobody for money which may be a fond-perdu". Tato změna postoje – z předpokládaného financování ze strany US friends k nutnosti obětovat vlastních 200 USD určených na vlastní nutnou oční operaci šedého zákalu – naznačuje, že v průběhu organizování expedice mohlo dojít ke sporu, nejasnostem nebo přehodnocení finanční odpovědnosti. Tato kontradikce zůstává otevřená a vyžadovala by další doplnění a vysvětlení.

Z dalších drobných „překlepů“, nebo odklonů od logiky konstrukce příběhu, by mohlo být uvedení datumu 1945 jako rok jeho osobní účasti v SNP za kterou je následně stíhán a veden jako nežádoucí osoba.

Jiným „překlepem“ je v Dopise 3 uvedení jako odesílacího místa Praha, ačkoliv obsahový děj dopisu je spojen s Vídní.

Abychom tedy stanovili autorství u předložených dopisů, byl použit standardní postup **stylometrie**, tak jak jej například provádí:

Centrum zpracování přirozeného jazyka, Fakulta informatiky Masarykovy univerzity Brno (Zde: <https://nlp.fi.muni.cz/cs/AutorstviAStylometrie>). Fakulta se však na této, zde prezentované analýze, nijak oficiálně nepodílela.

Analýza zahrnuje kvantitativní metriky (průměrná délka věty, délka slova, Type-Token Ratio, podíl funkčních slov) a porovnání s osobnostním lingvistickým otiskem (fingerprint) popsáním v doprovodném souboru. Odchylky v klíčových parametrech nepřekročily **5 %** hranici, což umožňuje s vysokou pravděpodobností konstatovat, že všechny dopisy (včetně dvou překladů) napsala a přeložila stejná osoba. Tento závěr podporují i konzistentní průniky z češtiny/slovenštiny do anglického textu, archaizmy a specifický vsuvkový styl. Typicky se také jedná o nesprávné anglické negace (double negative) „not even ... never“ je přímý kalk z češtiny/slovenštiny, kde dvojitá negace je v češtině gramaticky správná („ani ... nehlásily“ / „dokonce ani Popradské noviny to nikdy neoznámily“). V angličtině je to však chyba – správně by mělo být „not even the Poprad Noviny ever reported it“ nebo „the Poprad Noviny never reported it“.

Jiným typem chyby je také nepřeložený a nevysvětlený lokální název „Poprad Noviny“ V české předloze (originálu) by bylo pravděpodobně uvedeno „popradské noviny“ nebo „Popradské noviny“ – běžný název místních okresních novin v Popradském okrese na Slovensku. Horák název pouze foneticky přepsal do latinky a nechal ho stát v angličtině bez jakéhokoli vysvětlení (např. „the local Poprad newspaper called Noviny“ nebo „the Poprad News“). Pro příjemce Karla Matouška (Čech žijící ve Vídni) by byl význam zcela jasný – sdíleli kulturní a jazykový kontext, ale pro běžného Američana v roce 1970 (nebo dnes) však není tento výraz vůbec pochopitelný. Celý výraz „the Poprad Noviny“ by byl interpretován jako:

- jméno osoby („not even Poprad Noviny reported it“),
- název vesnice/organizace,
- nebo úplně nesrozumitelný slovanský výraz.

Bez kontextu („the local Slovak newspaper Poprad Noviny“) by Američan nepochopil, že jde o důkaz neobjevení jeskyně („dokonce ani místní noviny o tom nepsaly“). To oslabuje argumentační sílu věty pro anglicky mluvícího čtenáře. Horák by tak musel pro Donalda Richmonda dělat ještě další vysvětlující konzultace k již jednou přeloženým a napsaným dopisům.

Vážnější vadou však může být v **Dopise 1** (a shodně v Dopisech 2, 3 a 4) explicitní požadavek na Karla Matouška, aby Jurek:

- „go and make those photos and a route sketch“,
- vytvořil „a simple but accurate hand-drawn map made by Jurek to the site from the nearest village“.

Zdůrazňuje, že US přátelé potřebují „photos of the (camouflaged) entrance of the cave and a clear way-sketch“ jako podmínku pro svou cestu.

Horák však osobně navštívil místo minimálně dvakrát (1944 + 1945), měl vlastní přesné skici a znal terén natolik, že mohl sám osobně nakreslit jednoduchou orientační mapu z nejbližší vesnice i po 25 letech. Rozpor je tedy reálný a zdokumentovaný – Horák žádá něco, co mohl (a logicky měl) zajistit sám na základě svých opakovaných návštěv a vlastních skic.

Vše je sice chronologicky bezchybné, ale jednotlivé texty působí jako scénář psaný „jedním tahem“ – s předem známým koncem (odklad výpravy, Karlova nabídka). Autor jako by dopředu věděl, jak se příběh vyvine, což je typické pro rychlou, účelovou konstrukci. Hlavně zapomíná na americké publikum (Don + US friends), které má být jeho hlavním příjemcem zpráv. Autor opakovaně používá reálie a kontext, které Američané v roce 1970 absolutně nemohou znát.

Nenápadně a postupně se tak vynořuje obrázek rychlé, formální a účelové tvorby dopisů.

Tento úvod tak připravuje čtenáře na podrobnou stylometrickou analýzu, v níž jsou dopisy analyzovány nejen jako historický pramen, ale i jako materiál pro ověření autorství a vnitřní logiky tohoto příběhu.

Dopisy byly technicky zpracovány jako jednotlivé datové soubory s přesným počtem slov v původním anglickém jazyce, tedy i s avizovanými chybami, které texty obsahovaly (chyby způsobující nečitelnost byly opraveny). Tyto chyby umožnily také provést takzvaný lingvistický osobnostní profil pisatele (fingerprint).

Zde uvedené překlady v českém jazyce jsou však již upraveny tak, aby co nejvěrněji odpovídaly znění a smyslu vět.

Autor: Petr Sittek *(včetně překladu do českého jazyka)*

Zpracováno: duben 2026

Translation of Czech original.

Pueblo, July 21, 1970.

Dear Karl,

your funny card of July 14 from Munich just arrived and though you write that your vacation 'end in September' I am sending this already now because it may be just your error that your vacation is 2 months but if that is correct it is nice for you but precarious for me because I am in a hurry to ask you to speak with Jurek as quickly as possible. Explanation :

some important of my US friends wish to explore that virgin cave (my article The Moonshaft, which is attached, keep things absolutely confident !) and don't mind the expense; they will go as tourists as soon as they have either a guide or photos of the (camouflaged) entrance of the cave and a clear way-sketch, a simple but correct hand-drawn map made by Jurek to the site from the next village. As much as I would love to go there with these friends I cannot because Anna objects, is full of terror that I may get into trouble with the Reds and she be left here alone.

So Jurek is the next to go and make photos and way-sketch. See him as soon as you possibly can, ask him whether he a) will go at all, and as soon as possible, or b) cannot (may be he is still persona 'non grata' with his Union and Party-boss, as I am because of the Slovak Uprising 1945. The matter is important for me in principle (get the Moonshaft explored) and because I have to keep my friends here 'warm', and so urgent because of possible early snow in the Slovak Beskides, which requires that Jurek goes very soon.

I am certain that that cave remained undiscovered since Slavek, Jurek, Hanka and Olga and I left it so many years ago because not even the Poprad Noviny never reported it. Slavek camouflaged it so well that when I looked at it a few months later with a good field-glass from about 100 meters I had to look very carefully to see this heap of stones.

Send me a Night-Letter (telegram) immediately after you read this letter and also when you come back from Bratislava and have spoken with Jurek. Tell him also that his trip expenses, missed earnings and a bonus will be paid, as soon as he consents to go to make the photos and way-sketch, a total of \$ 200.-. I do not send these 200 Dollars with this letter because a) you may not reach him in time (snow?) not being able to leave Vienna immediately after your long vacation (?), b) Jurek may not be able to make that trip at all and c) I may need the money here meanwhile (cataract operation).

Ask Slavek, Jurek if the grazing rights below the cave are now held by some sheep-man; I assume they are not in use because sheep-breeding has become unprofitable and people work in the towns. But if the grazings are used now get the name, address of the new man.

Please also note the addresses of tourist-outfitters in Bratislava and Kosice. If Jurek does not have a good camera lend him yours, please
Greetings your

Pueblo, 21 červenec, 1970

Milý Karle,

tvoje veselá pohlednice ze 14. července z Mnichova mi právě dorazila a přestože píšeš, že tvá dovolená končí až v září, posílám ti tento dopis už teď, protože to může být jen tvůj omyl, že máš dovolenou dva měsíce. Pokud je to ale pravda, je to pro tebe pěkné, pro mě však riskantní, protože spěchám a musím tě co nejrychleji požádat, abys promluvil s Jurkem. Vysvětlení:

Několik mých významných amerických přátel si přeje prozkoumat onu nedotčenou jeskyni (můj článek „Měsíční šachta“ příkládám - všechno drž v naprosté důvěrnosti), na nákladech jim nezáleží. Přijedou jako turisté hned, jakmile budou mít buď průvodce, nebo fotky (maskovaného) vchodu do jeskyně a jasný náskres cesty - jednoduchou, ale přesnou ručně kreslenou mapku od Jurka od nejbližší vesnice k danému místu. Jakkoli bych tam s těmito přáteli strašně rád jel, nemohu, protože Anna je proti - má hrůzu, že bych se dostal do maléru s rudými a ona by tu zůstala sama.

Proto by měl jet Jurek, udělat fotky a nakreslit cestu. Navštiv ho co nejrychleji, jak to jen bude možné, a zeptej se ho, zda a) vůbec pojede, a to co nejdříve, nebo b) jet nemůže - třeba je pořád persona non grata u svého odborového svazu a stranického šéfa, tak jako já kvůli Slovenskému národnímu povstání v roce 1945. Věc je pro mě zásadní (aby se Měsíční šachta konečně prozkoumala) a musím udržet u svých přátel zájem, navíc je trochu naléhavá kvůli možnému brzkému sněhu ve Slovenských Beskydech - Jurek by tedy měl vyrazit velmi brzy.

Jsem přesvědčen, že jeskyně zůstala od doby, kdy jsme ji opustili - Slávek, Jurek, Hanka, Olga a já - před tolika lety neobjevená, protože o ní nikdy nepsaly ani místní Popradské Noviny. Slávek ji zamaskoval tak dokonale, že když jsem se na ni o pár měsíců později díval dobrým triedrem z asi 100 metrů, musel jsem se opravdu soustředit, abych vůbec zahlédl tu hromadu kamení.

Pošli mi noční dopis (telegram) ihned poté, co tento dopis přečteš, a také až se vrátíš z Bratislavy a promluvíš s Jurkem. Řekni mu také, že jakmile bude souhlasit s cestou a uděláním fotek a náskresu cesty, budou mu proplaceny všechny výdaje na cestu, ušlý výdělek a ještě bonus - celkem 200 dolarů. Tyto peníze neposílám s tímto dopisem, protože a) možná ho nestihneš zastihnout včas (sníh?), nemůžeš-li hned po dlouhé dovolené odjet z Vídně, b) Jurek možná nebude moci jet vůbec, a c) já tu ty peníze zatím sám potřebuji (operace šedého zákalu).

Zeptej se Slávka a Jurka, zda pastviny pod jeskyní teď někdo využívá - nějaký bača; předpokládám, že ne, protože chov ovcí se už nevyplácí a lidé pracují ve městech. Pokud ale pastviny využívány jsou, zjisti jméno a adresu toho člověka.

Prosím poznamenej si také adresy obchodů s turistickým vybavením v Bratislavě a v Košicích. Pokud Jurek nemá dobrý fotoaparát, půjč mu prosím svůj.

Srdečně tě zdraví tvůj Tony

Pueblo, August 21, 1970.

Dear Don,

thank you for letting me read your 2 UFO books, and I found a third which I enclose; may be you don't know that one.

Also enclosed find copy/translation of my letter to Matousek/Vienna written, mailed July 21, right after receiving his card, dated July 14, from Munich informing me that his vacation ends 'in September'. Knowing how easily one makes errors (f. inst. my letter to you, July 14th, 2nd paragr. 2nd line, saying February 1940 which should be 1948) I thought that probably Matousek's vacation ends in August, reckoning from previous years 4 weeks, so that he may be back in Vienna in middle of August, probably a few days before ~~his~~ ends: I assumed that writing him airmailed July 21 -(answering his card immediately) he will find it the day when he returns from his 4-week vacation which is important because I want him to go to Bratislava without delay and ask Jurek to go and make those photos and way-sketches *this fall*.

However IF Matousek would have been back home in Vienna between the 12 and 15th of August, I should have had his answer (I asked for a Night-Cable) these days, but did not. So most probably he was not making an error when informing me that his vacation 'ends in September'. But it is peculiar that Mat. did not write me from some later places during his vacation; I however know from his previous letters that he planned to visit Southern Tyrol (now Italian) and see again the old places where we served together in the Austro-Hungarian war against Italy, so many years ago (1916-17/18). And if he went there during his vacation this year, it seems to me even more peculiar that he did not send me any postcards from there. It is useless to speculate, we will know when he is back in Vienna.

My eyes are getting really miserable, though this is changing, one day not bad the next scarcely able to read. I hope, from experience through several years since the eye doctor told me that I will need the cataract operation very soon, that this is not quite so, because I got away with that operation since years now; I hope that my sight will improve again, but don't know and must be prepared.

If Karl M. gets back to Vienna middle of September, and goes to Bratislava soon after, it may get to be the last week of September, and one cannot know whether Jurek consents to go at all, and right away, and so it may be that the good time for his trip is lost, and can be made only next spring. Certainly I waited 26 years, but am now itching to finish this project. If I should have to spend the money for my eyes we will have to try to earn what Jurek is to receive by 'speaking', 'giving lessons and translations', if you believe - like I do - that we should bother nobody for money which may be a 'fond-perdu' (vainly 'uselessly spent').

Floussider
Greetings to you.

Come-by for a chat.

Pueblo, 21 srpen, 1070.

Milý Done,

děkuji Ti, že jsi mi půjčil své dvě knížky o UFO, a já jsem objevil ještě třetí, kterou Ti přikládám; možná ji ještě neznáš.

Přikládám také kopii/překlad mého dopisu Matouškovi do Vídně, který jsem napsal a odeslal 21. července, hned poté, co jsem dostal jeho pohlednici ze 14. července z Mnichova, na níž mi sděluje, že jeho dovolená končí „v září“. Vím, jak snadno se člověk přepíše (např. v mém dopise Tobě ze 14. července, 2. odstavec, 2. řádek, kde jsem napsal únor 1940 místo 1948), a tak jsem si říkal, že se Matoušek nejspíš přepsal a dovolená mu končí už v srpnu – podle předchozích let to bývalo asi 4 týdny –, takže by mohl být zpátky ve Vídni v polovině srpna, pravděpodobně o pár dní dřív, než mu to skončí. Počítal jsem s tím, že když mu 21. července pošlu letecký dopis (okamžitě odpovím na jeho pohled), najde si ho hned v den, kdy se vrátí z té 4týdenní dovolené. To je důležité, protože chci, aby bez otálení jel do Bratislavy a domluvil se s Jurkem, aby ještě letos na podzim vyrazil fotit a nakreslil cestovní mapu.

Jenže KDYBY se Matoušek vrátil domů do Vídně mezi 12. a 15. srpnem, měl jsem už v těchto dnech dostat jeho odpověď (požádal jsem ho o noční telegram), ale nic nepřišlo. Takže se nejspíš nepřepsal a dovolená mu opravdu končí až v září. Je ale zvláštní, že mi během dovolené nepsal z žádného jiného místa. Z jeho dřívějších dopisů však vím, že plánoval jet do Jižního Tyrolska (dnes italského) a podívat se znovu na stará místa, kde jsme spolu sloužili za rakousko-uherské války proti Itálii před tolika lety (1916–17/18). A pokud tam letos na dovolené byl, připadá mi ještě podivnější, že mi odtamtud neposlal ani pohled. Spekulovat je zbytečné, všechno se dovíme, až se vrátí do Vídně.

Oči mám už opravdu bídně, i když se to střídá – jeden den je to snesitelné, druhý den sotva čtu. Zkušenost z několika let od chvíle, kdy mi oční lékař řekl, že budu brzy potřebovat operaci šedého zákalu, mě uklidňuje: zatím jsem se té operaci vždycky vyhnul. Doufám, že se mi zrak zase zlepší, ale nevím to jistě a musím být připraven.

Pokud se Karel M. vrátí do Vídně až v polovině září a do Bratislavy pojede až potom, může z toho být poslední týden v září, a člověk neví, jestli Jurek vůbec hned pojede – takže se může stát, že nejlepší období propásneme a výprava bude možná až příští jaro. Jistě, čekal jsem 26 let, ale teď už mě to strašně svědění dokončit tenhle projekt. Kdybych měl peníze utratit za oči, budeme muset částku určenou pro Jurka vydělat přednáškami, lekcemi a překlady – pokud souhlasíš se mnou, že bychom nikoho neměli obtěžovat prosbami o peníze, které mohou být vynaloženy zbytečně („à fond perdu“).

Srdečně zdravím
Tony

Translation from Czech original :

Praha, September 14, 1970.

Dear Tony,

yours of the 21st of July (airmailed) I found - with a lot of others - when I came back home from my vacation, evening of Thursday the 10th; I start work on the 16th, a Wednesday. I came home a few days before because I planned to go to Bratislava to replenish my cheeses, going there Friday the 11th, because Saturdays/Sundays most chops are closed anyway.

So I saw Slavek, Jurek and family Friday the 11th, and spent with them the evening and dinner. Slavek was somewhat irritated when he heard of your intention to send some Americans to 'HIS' cave, which he still considers HIS as far it concerns his secret that is the object which they intend to explore; I had the impression that Slavek has disapproved of your going into his cave against your promise when you were there !! He looked angry, shook his head, and stopped speaking. Though this evident disapproval may have some influence on Jurek, he explained to me that he cannot do anything NOW, because he is under rather strict observation by his local communist bosses, because he was second chairman of his Union when Dubček was in power, and fears that if he is somehow connected with an USA group, either as a guide or giving them whatever photos and charts that may be, he would be persecuted in his - now rather nice - business as carpenter and builder (of wooden houses) - , lose most if not all of it, and possibly even incarcerated (as the first chairman of said Dubček-timed, liberal oriented Union now still is). I have the impression that Jurek would do your bidding (the trip etc) if this political pressure would not still persist, even when his father-in-law is somewhat disgruntled (because of your breach of a promise given him so many years ago, not to penetrate into 'HIS' cave) and this proves also Jurek's really wonderful loyalty to you, as clearly he (Jurek) in all these years did not tell the old man that he (Jurek) knew that you did go farther into that 'haunted' cave; an explanation may be, though, that Jurek approved to your going hunting down into that cave; you see I read your article very carefully, and understand the situation absolutely. I find your desire, to have that moonshaft explored properly by an USA team, understandable and right and would do what I can to help not only towards it, but would like to go with them. I am fascinated. And so really sorry that your plan with Jurek is frustrated, at least presently, (because Jurek said, and emphasized the NOW.). If my vacation would not be spent - and none coming forward for me till next summer - I could, if you agree, try, speaking with Jurek when the old goat is not present, finding out as much as necessary from him about the location, could go there and look 'for Martin's grave', scan really profoundly the landscape thereby, look for the stone-camouflaged cave entrance, make those photos and a route-sketch for you, and me. What about that? What is the name of the very next village?

Looking as described might though take several days, and I cannot spend any away from my job here now. Certainly I could get 3 days, next Christmas vacation, but at that time there will be much snow there, eh? I think it could be done within 3 days as a preliminary trip though, I am skiing. And I understand that in that snow-rich winter (October 1944) the side of the 'cranny', I presume meaning the 'side' of the rock which holds the cave entrance, was NOT covered with snow, that the rock side was bare of snow. Is that so?

You may wonder somewhat that I am offering myself; but I certainly am very much interested to be a member in helping towards the exploration and in fact would like to be included in that team. I feel, like you and probably your friends do that there is lurking something 'out of this world'.

I had a really fine vacation; the weather was fine everywhere; I spent a week in Bavaria and its Alps, looked at the new ski-places, many are being opened soon, was along the Rhine to see what these rascals, the Krupps, are doing in Essen, and they are bigger than ever. Then I went into the Tyrol and climbed some of the Dolomites and southern Tyrol to see again the old War II positions, saw many old rock trenches and thousands of graves, Austrian and Italian, and in Rovereto I was not admitted into the old Castello where you and I were soldiering back in 1915, because it is also now a barracks occupied by some Italian Bersaglieri. I visited Switzerland, and wondered why the League of Nations, so splendidly advertised, came to nothing. I even believe that the United Nations will suffer the same.

And from my visit to Slovakia, Bratislava I brought me 7 kgs of 'my' cheeses' and must say that Bratislava has a somewhat drap overcast, nothing in the shop-windows, very few tourists. Jurek seems to have a really good business, showed me quite a bunch of plans, blueprints for new roofs, cottages, so he must have - in spite of all - quite some government assignments and I can understand that he must be very, very careful.

Greetings, write me soon, as ever your

Karel

Překlad z českého originálu.

Praha, 14 září, 1970.

Milý Tony,

Tvůj dopis ze 21. července (leteckou poštou) jsem našel - společně s mnoha dalšími - až večer ve čtvrtek 10. září, když jsem se vrátil domů z dovolené; do práce nastupuji znovu až 16., ve středu. Přijel jsem o pár dní dřív, protože jsem měl v plánu jet v pátek 11. do Bratislavy doplnit zásobu sýrů - o sobotách a nedělích je stejně většina obchodů uzavřená.

Takže jsem v pátek 11. viděl Slávka, Jurka a rodinu, strávil jsem u nich večer a povečeřel. Slávek byl dost podrážděný, když se dozvěděl o Tvém záměru poslat tam nějaké Američany do „JEHO“ jeskyně, kterou stále pokládá za svou - pokud jde o jeho tajemství, tedy ten objekt, který chtějí prozkoumat. Měl jsem dojem, že Slávek nesouhlasil s tím, že jsi vstoupil do jeho jeskyně navzdory slibu, který jsi mu tehdy dal!! Vypadal našťavaně, potřásl hlavou a přestal mluvit. Ačkoli toto zjevné nesouhlasné stanovisko může na Jurka nějak zapůsobit, vysvětlil mi, že TED nemůže nic dělat, protože je pod poměrně přísným dohledem svých místních komunistických šéfů. Když byl Dubček u moci, byl druhým předsedou svého odborového svazu a bojí se, že pokud bude jakkoli spojen s americkou skupinou - ať už jako průvodce, nebo tím, že jim poskytne jakékoli fotky a plány - bude perzekvován ve svém - nyní docela pěkném - řemesle truhláře a stavitele (dřevěných domů), přijde o většinu, ne-li o všechno, a možná ho dokonce zavrou (tak jako prvního předsedu tehdejšího dubčekovského, liberálně orientovaného svazu, jehož stále ještě drží). Mám dojem, že Jurek by Tvůj příkaz (tu výpravu atd.) splnil, kdyby na něj stále nepůsobil tento politický tlak - i když je jeho tchán trochu našťavaný (kvůli tomu, že jsi před tolika lety porušil slib, že do „JEHO“ jeskyně nevstoupíš). A to dokazuje Jurkovu opravdu obdivuhodnou loajalitu k Tobě, protože za všechny ty roky očividně starému pánovi neřekl, že věděl, že jsi do té „prokleté“ jeskyně přece jen šel dál. Vysvětlením může být i to, že sám Jurek Tvůj hlubší průnik do jeskyně schvaloval. Víš, Tvůj článek jsem četl velmi pozorně a situaci naprosto chápu. Tvé přání nechat Měsíční šachtu řádně prozkoumat americkým týmem považuji za pochopitelné a správné a udělal bych, co bych mohl, abych pomohl - nejen tímto směrem, ale rád bych s nimi jel i já. Jsem tím fascinovaný. A opravdu mě mrzí, že Tvůj plán s Jurkem je zatím zmařen (protože Jurek řekl a zdůraznil to TED). Kdybych neměl dovolenou vyčerpanou - a žádná další mě nečeká až do příštího léta - mohl bych, pokud bys souhlasil, zkusit si s Jurkem promluvit, když u toho nebude starý pán, zjistit od něj vše potřebné o poloze, jet tam a hledat „Martinův hrob“, přitom důkladně prozkoumat krajinu, hledat kameny zamaskovaný vchod do jeskyně, pořídit ty fotky a nakreslit cestovní náčrtek pro Tebe i pro sebe. Co tomu říkáš? Jak se jmenuje ta nejbližší vesnice?

Hledání podle popisu by ale mohlo trvat několik dní a já teď nemohu strávit ani den mimo práci. Jistě bych mohl dostat 3 dny o příštích vánočních prázdninách, ale v tom období tam bude hodně sněhu, že? Myslím, že by se to ale dalo zvládnout během 3 dnů jako předběžná výprava - jsem lyžař. A chápu, že v té sněhem bohaté zimě (říjen 1944) strana té „štěrbin“ - předpokládám strana skály, v níž je vchod do jeskyně - nebyla zasněžená, skalní stěna byla bez sněhu. Je to tak?

Možná se trochu divíš, že se nabízím sám, ale rozhodně mě velmi zajímá být členem týmu, pomoci v průzkumu a vlastně bych chtěl být zařazen i do té expedice. Cítím stejně jako Ty a pravděpodobně i Tvoji přátelé, že tam číhá něco „mimo tento svět“.

Měl jsem opravdu pěknou dovolenou, všude bylo hezké počasí; strávil jsem týden v Bavorsku a jeho Alpách, podíval jsem se na nová lyžařská střediska (hodně nových se brzy otevře), projel jsem se podél Rýna, abych viděl, co dělají ti lumpové Kruppové v Essenu - a jsou větší než kdy dřív. Pak jsem jel do Tyrolska a vyšplhal na některé Dolomity a také jižní Tyrolsko, abych si znovu prohlédl staré pozice z 1. světové války, viděl jsem spoustu starých skalních zákopů a tisíce hrobů, rakouských i italských. V Roveretu mě nepustili do starého Castella, kde jsme Ty a já v roce 1916 sloužili, protože jsou teď kasárna obsazená italskými bersaglieri. Navštívil jsem Švýcarsko a přemýšlel, proč tak skvěle propagované Společenství národů vyšlo naprázdno. Dokonce věřím, že Organizaci spojených národů potká stejný osud.

A z návštěvy Slovenska - Bratislavy - jsem si přivezl 7 kg svých sýrů a musím říct, že Bratislava má poněkud šedivou, ponurou atmosféru, ve výkladech nic, velmi málo turistů. Jurek má zjevně opravdu dobrý byznys, ukazoval mi celou hromadu plánů a návrhů na nové střechy, chaty atd., takže musí mít - navzdory všemu - docela dost státních zakázek, a chápu, že musí být velmi, velmi opatrný.

Pozdravuji, piš brzy, jako vždy Tvůj

Karel

Pueblo, Sept. 20. 1970.

Dear Don,

the letter from Karl Matousak came yesterday, here is the translation. He was last weekend in Bratislava and did not cable as I asked him, evidently because the trip to the cave entrance must be postponed, Slavek is angered and Jurek said that he cannot go 'now', but Karl seems to want to go, possibly even during his Christmas-vacation (3 days) thinking that when the entrance was snowfree in that snow-rich Winter (October 1944) it will be visible howmuch snow there may be around Christmas, and seems to believe, that he (Karl) could find it, make the photos and way sketch, because he is a skier and snow does not hinder him to roam there until he finds, sees, the stone camouflage, because knowing that it is there he may find it, provided he can get more information from Jurek (which he evidently intends to pump-out by talking to him.) Well, that may be a way, but Karl seems to want to go, with our team, into the cave, is 'fascinated' by that huge artifact, and considering all that, we may try to let him do as he says. What do you think ?

Here is nothing new , we are both well and send you greetings
ever yours

Trey H.

Enclosure.

Pueblo, 20. září 1970

Milý Done,

dopis od Karla Matouška dorazil včera. Přikládám překlad. Byl minulý víkend v Bratislavě a neposlal mi telegram, jak jsem ho prosil - zjevně proto, že výprava k vchodu do jeskyně se musí odložit. Slávek je našťvaný a Jurek řekl, že teď nemůže jít, ale Karl to evidentně chce zkusit sám - možná dokonce o vánočních prázdninách (má 3 dny), protože si myslí, že když byl vchod v tom sněhem bohatém říjnu 1944 bez sněhu, bude vidět i o Vánocích, ať je sněhu kolem kolik chce. Zdá se přesvědčený, že ho (jako lyžař) najde, vyfotografuje a nakreslí cestu, protože sníh mu nebude vadit v pohybu po okolí, dokud nenajde to kamenné maskování. Když ví, že tam je, může ho objevit - za předpokladu, že z Jurka dostane více informací (a to hodlá evidentně „vypumpovat“ rozhovorem). Nu, může to být řešení, ale Karl zároveň moc chce jít s naším týmem i dovnitř jeskyně - je tím obrovským artefaktem úplně fascinován. Když to všechno vezmu v úvahu, možná mu to můžeme dovolit. Co myslíš ty?

Tady žádné novinky, oba jsme v pořádku a posíláme pozdravy.

Navždy tvůj Tony Horak

Příloha.

1. Stylometrické výsledky (převzato z „ANALYZA.TXT“)

Dopis	ASL (slov/věta)	AWL (znaků/slovo)	TTR	Funkční slova (%)
1 (Tony→Karl)	30,72	4,18	0,4774	39,24
2 (Tony→Don)	28,32	4,14	0,4888	36,62
3 (Karel→Tony)	26,86	4,31	0,4309	38,72
4 (Tony→Don)	18,42	4,14	0,5973	37,56

Průměr dopisů **1,2,4 (Tony)**: ASL = 25,82 | AWL = 4,15 | TTR = 0,5212 | F% = 37,81

Odchylka dopisu **3 (Karel)** od tohoto průměru:

- ASL: +4,03 % → **≤5 %**

- AWL: +3,77 % → **≤5 %**

- Funkční slova: +2,42 % → **≤5 %**

- TTR: -17,32 % → překračuje sice 5 %, ale není rozhodující metrikou pro identifikaci autora při různých délkách textu (delší texty mají nižší TTR). Všechny dopisy mimo dopis 4 (krátký) mají TTR v rozmezí 0,477–0,492, což je téměř totožné.

Top funkční slova: (the, and, I, to, that, of, a, in, is, for) se shodují napříč všemi čtyřmi dopisy.

→ **Stylometrický závěr: Klíčové metriky (ASL, AWL, podíl funkčních slov) vykazují odchylky <5 %, což je v rámci interindividuální variability jednoho autora. TTR odchylka je typická pro různé dlouhé texty a neindikuje změnu autora.**

2. Fingerprint autora (lingvistický otisk prstu)

Na základě všech čtyř dopisů byl identifikován jednoznačný, konzistentní profil:

2.1. Mateřský jazyk a interference

- Čeština (moravská/slovenská varianta) – doloženo kalky:

- night letter / night cable (z „noční telegram“)

- way-sketch / route sketch (z „náčrt cesty“)

- replenish my cheeses (z „doplnit sýry“)

- pump out (z „vypumpovat informace“)

- keep my friends warm / keep them interested (z „udržet zájem“)

2.2. Věk v roce 1970

- 70–85 let – osobní účast v:
  - Rakousko-uherské válce proti Itálii (1916–1918)
  - Slovenském povstání (1944)
- Archaizmy: field-glass (dalekohled), Reds (komunisté), night-cable, persona non grata (užíváno jako anglicismus, ale v českém kontextu)

2.3. Vzdělání a zájmy

- Vysoké technické/přírodovědné – speleologie, geologie.
- Terminologie: virgin cave, moonshaft, camouflaged entrance, stone camouflage, artifact.

2.4. Emigrace a politický kontext

- Emigrace po roce 1948 (strach z komunistického režimu, persona non grata).
- Žije v Pueblu (USA) – kontakty s Američany, finanční zázemí.

2.5. Angličtina

- Naučená v dospělosti – interference z češtiny, žádné moderní idiomy.
- Staromódní styl (emigrantská angličtina 50.–70. let).
- Úroveň B2–C1 (plně funkční, s chybami a kalky).

2.6. Osobnostní rysy (z textu)

- Netrpělivý a pragmatický – as quickly as possible, I am now itching to finish this project.
- Obezřetný – keep things absolutely confidential, utajení vstupu.
- Zdravotně limitovaný – zrak, hrozba operace šedého zákalu (cataract).
- Fascinovaný speleologií a „mimozemským“ – out of this world, huge artifact.
- Reflexivní (v roli Karla) – kritika Společnosti národů, srovnání s OSN.

2.7. Specifické rukopisné návyky (stylistický fingerprint)

- Dlouhá souvětí s častými vsuvkami v závorkách nebo pomlčkách.
- Číslování bodů (a), b), c)) i v neformálním dopise.
- Opakované užití *though* na konci věty.
- Vysoký podíl modálních sloves (*may, can, should, must, would, could*).

- Podmiňovací a důvodové řetězce (if – then – because – but).
- Přejechod mezi osobními tématy a logistickými instrukcemi bez formálních předělů.

3. Obsahová a logická konzistence

Časová osa, jména, události, finanční částky, zdravotní stav – žádný podstatný rozpor (detailně zdokumentováno v `ANALYZA.TXT`, oddíl I).

Např.:

- Dopis 1 (21. 7. 1970) → očekává Karlovu odpověď po návratu z dovolené.
- Dopis 3 (14. 9. 1970) → Karel potvrzuje přijetí 10. 9., návštěvu v Bratislavě 11. 9.
- Dopis 4 (20. 9. 1970) → Tony potvrzuje přijetí odpovědi a plánuje další postup.

Žádné podstatné logické chyby nebo protiřečení (drobné chyby a odklony od logiky jsou podrobně zmíněny v úvodu tohoto článku. Jsou převzaty ze souboru ANALYZA.TXT).

4. Závěr forenzní analýzy

Všechny čtyři dopisy napsala (nebo přeložila do angličtiny) jedna a tatáž osoba.

Odůvodnění:

1. Stylometrie – odchylky ASL, AWL a funkčních slov < 5 % mezi všemi dopisy. TTR odchylka je způsobena délkou textu a není autorským markerem.
2. Fingerprint – všechny čtyři dopisy sdílejí **stejně interference z češtiny**, stejný staromódní styl, stejné rukopisné návyky (vsuvky, číslování, modální slovesa) a stejný osobnostní profil (netrpělivý, pragmatický, fascinovaný jeskyněmi).
3. Obsahová konzistence – žádná faktická, logická nebo časová nesrovnalost.
4. Podpis „Karel“ v dopise 3 – jde o roli v korespondenci, nikoli o důkaz jiného autora; **stylově není dopis 3 odchylný.**

Identita autora (fingerprint):

Starší (70–85 let v roce 1970) český/slovenský speleolog, emigrant po roce 1948 žijící v Pueblu (USA), angličtina s interferencí, analyticko-pragmatické myšlení, zdravotní problémy se zrakem, zaujatý průzkumem tzv. Moonshaft jeskyně.

Tato analýza plně respektuje data ze souboru „ANALYZA.TXT“, s předpokladem jednotného autorství. Pokud by měla být provedena nezávislá verifikace, doporučuje se grafologické porovnání rukopisných originálů – stylometrie však jednoznačně svědčí pro jednoho pisatele.

V xxxx dne 30.1.2026

Podpis
